

Kanttekeningen bij Doelgericht Leven (4)

(bij de prediking van 8 januari 2006)

J.C. Bette

Over geestelijke groei gesproken

Na het hoofdstuk over hoe wij deel uit maken van de christelijke gemeente zijn we nu toe aan wat Rick Warren in zijn boek Doelgericht Leven het derde doel noemt: 'U bent geschapen om op Christus te gelijken'. Het gaat zoals ik ook in de preek heb uitgewerkt over de groei in het geloof, over toename van toewijding aan Christus en verandering van ons karakter en gedrag. Waarlijk niet de gemakkelijkste onderwerpen, omdat alles (of liever gezegd: veel...) in en buiten ons zich verzet om zo'n diepgaande verandering in ons leven toe te laten.

De dagen van de week waarin wie dit boek bestudeert daarmee bezig is, worden ingevuld met de duidelijke opdracht van God: Hij wil dat u godvrezend wordt. Dat geestelijke leven en die karaktervorming wordt door overgave aan het leven met Jezus in ons door de Heilige Geest uitgewerkt. God gebruikt voor die verandering van binnenuit zijn Geest, van buitenaf zijn Woord, mensen en omstandigheden. Dit alles en nog meer om ons te vormen in een langzaam maar (als het goed is) gedurig groeiproces naar het beeld van Jezus Christus. Er wordt met naam en toenaam uitgelegd wat geestelijke groei inhoudt, waar de struikelblokken en weerstanden liggen, hoe ons denken de belangrijkste sturende factor is in wat we doen. We lezen hoe de waarheid van Gods Woord ons 'besturingsmechanisme' verandert en dat zelfs de moeilijke dingen in ons leven kunnen meewerken in dit grote vernieuwingsplan van God met de gelovigen en/in de gemeente. Mooie, liever gezegd bijbelse dingen worden gezegd over de geestelijke strijd, over geestelijk groeien en de goede keuzen maken. Voortdurend wordt satan genoemd als de grote tegenstander en verlakker van een heilig leven, terwijl onze eigen verantwoordelijkheid in het zondigen vele malen wordt belicht. Eerlijke en nuchtere opmerkingen worden gemaakt ter bemoediging van wie in de kracht van de Geest verder wil komen in de worsteling tegen de zonde en wil groeien in geestelijke volwassenheid. Waar las ik eerder in een bijbelstudieboekje dat wij in de geestelijke zaken langzame leerlingen zijn en waardoor dat komt? Behartigenswaardige adviezen doet Warren aan de hand om niet ontmoedigd te raken in de strijd die het kost om van zondige gewoonten af te komen. Man en paard in dit groeiproces komen aan bod en de eerlijkheid vind ik opmerkelijk: zonder Gods Geest en zijn wapenrusting gaan we het niet redden. Naar mijn beoordeling wordt hier goede geestelijke leiding en helder onderwijs gegeven. Het gaat om het leren leven uit het geloof dat in Christus alles is gelegen tot ons heil en voor onze heiliging. Nergens wordt aangeraden steun te zoeken in het drijfzand van onze ervaringen: 'Voor heiliging is openbaring vereist. De Geest van God gebruikt het Woord van God om ons (*ik zou zeggen: meer en meer curs. jcb*) te laten gelijken op Jezus de Zoon van God.'

Toch kanttekeningen?

Nadat ik met veel instemming en af en toe een opmerking hoofdstuk 2, dat is doel 2, nog eens grondig gelezen had over het 'deel uitmaken van Gods gezin, de gemeente,' heeft het lezen van dit Doel 3 over de geestelijke groei mij voor een raadsel gesteld. Hoe is het toch mogelijk dat ik over dit naar mijn inzicht goede onderwijs niets lees in de vele en stevige kritieken die er verschijnen over dit boek. Ik mis in veel artikelen over Doelgericht Leven de zorgvuldige beoordeling van het werk van een broeder, ik mis de positief-kritische toetsing die ervan uitgaat dat Warren bezig wil zijn met de grote opdracht: mensen in onze tijd bereiken met het reddende en verlossende Evangelie van Jezus Christus.

En dan wat ons als gemeente betreft. Het mag na al die jaren toch duidelijk zijn: De Regenboog is niet erg hype-gevoelig en loopt zeker niet achter de methoden van de grote resultaten aan. Wij lopen in Evangeliegemeente De Regenboog niet weg met een methode en we lopen evenmin weg voor (naar ik mag aannemen als opbouwend bedoelde) kritiek. Maar de keuze van sommige critici

om over Warrenisme te spreken heeft de afwijzing al in zich en komt zeker niet voort uit de inhoud van de tekst van hem wiens naam hier misbruikt wordt. De inhoud van dit boek is best te verbeteren en op sommige belangrijke punten gaat het echt mank. Ik heb daarover in Kanttekeningen 1 en 2 geschreven en in de preken een en ander benoemd. Wij hebben ervoor gekozen 'het tekort aan te vullen' en in prediking en studies de vinger te leggen bij de mankementen. Op deze manier is naar ik weet nog niet eerder in de geschiedenis van De Regenboog een bijbelstudieboekje behandeld. Mogelijk vinden sommigen het een verkeerde keuze om met dit materiaal bezig te gaan, juist omdat het deze aanvullingen en kanttekeningen nodig heeft. Maar over een aantal onderwerpen in het geestelijke leven is tegelijkertijd nog niet eerder in kringverband zo diepgaand gesproken als door dit boekje. Als je uitgaat van de regel: het goede is de vijand van het beste, dan blijft er waarschijnlijk weinig bijbelstudiemateriaal over...

Wat ik in Doel 3 gemist heb, houdt verband met de hele insteek van dit boek: het gaat niet uit van een duidelijk theologische opbouw en is mogelijk teveel gericht op laagdrempeligheid. Het Evangelie van Jezus is nu eenmaal principieel tegendraads voor ons mensen, het zal ons nooit uit onszelf behagen om God boven alles lief te hebben en de naaste als onszelf. Daar zit de val in zonde achter, zoals beschreven in Genesis en uitgewerkt in de mensengeschiedenis. De manier waarop Warren de Bijbel gebruikt is niet de mijne en naar mijn oordeel ook onjuist, soms zelfs onverantwoord. Het is een overvloedig aantal losse teksten die uit verschillende vertalingen soms op de klank van het woord af gekozen lijken te zijn. En dan is het ook nog eens in het Nederlands vertaald! Wat wij zoeken is bijbeluitleg: de tekst heeft betekenis in het gedeelte van het hoofdstuk en in het hoofdstuk van het boek of de brief waarin het staat. Daarom dit advies: laten we gewoon bij elke tekstverwijzing in D.L. de SV, de NBG of de NBV erbij lezen, dan gaat de Bijbel open en is er als we wat grotere stukken eromheen lezen al heel wat opgelost (alhoewel er dan soms teksten gebruikt blijken te zijn die totaal niets met het onderwerp te maken hebben: p.18 over de zoektocht naar het 'eigen ik', dit spoort m.i. totaal niet met de inhoud van Jezus' woorden in het aangehaalde vers Matth.16:25).

Een ander probleem, dat mede door de vele parafrasen en oneliners ontstaat, is de versimpeling van bijbelse waarheden. Sommige zaken worden veel te kort door de bocht gesteld, alsof wij alles van God weten, andere zaken komen zo direct over dat het werelden van (menselijke, psychologische) vragen oproept. Een voorbeeld van een versimpeling vind je op pag.126 als het gaat over het liefhebben van de naaste. Hier is de grondregel: God bovenal liefhebben weggefallen en daarmee ontbreekt de basis voor de oproep totaal (vgl. Matth.22:37-39; Gal.5:14)! De aanmoediging om je in conflicten zoveel mogelijk aan de ander aan te passen: 'werk zoveel mogelijk samen' (p. 163) kan alleen maar overeind blijven met de nadruk op 'zoveel als voor jou mogelijk is', en is daarmee sterk bepaald. Op deze pagina's vroeg ik af waar de ruimte blijft voor enige gezonde afstand en stel voor mezelf vast dat er relaties in soorten zijn... Op pag. 176 opent de tekst met 'Vanaf het eerste begin is het Gods plan geweest om u te maken als zijn Zoon Jezus Christus'. Dit is onjuist, te kort door de bocht. Jezus is de unieke Zoon van God, wij die in Christus geloven, zijn Gods geadopteerde kinderen en zullen nooit gelijk zijn aan Jezus. Gelijkvormig aan het beeld van Jezus is iets anders dan gelijk aan Jezus. Hier mist het! Op pag. 177 wordt in de eerste en tweede alinea meerder malen over het 'volledige' beeld en de 'volledige' gelijkenis gesproken. Zonder aarzeling zet ik zulke woorden tussen gedachtehaakjes. Hoe ziet het volledige beeld van God of van Jezus eruit? Niemand die het weet of kent. Dan tenslotte zo'n psychologische misser: p. 200: Omdat God soeverein is en alles bestuurt, zijn ongevallen en andere voorvallen *niet meer dan een incident* in het goede plan dat God met ons heeft. Zo'n opmerking roept bij hen die te lijden hebben veelal heftige en m.i. terechte vragen op en het kost vaak een diepe geestelijke weg om met Paulus vanuit het hele hoofdstuk van Romeinen acht de slotverzen ervan te leren nastamelen... Ook het hamerwerk bovenaan pag. 202 deel ik niet met Warren. Het is een 'te veelwetende' gedachte en niet evenwichtig om het zo te schrijven.

Regelmatig heb ik in de kantlijn van mijn studieboekje geschreven: prachtige tekst, mooie voorbeelden en 'Amen', een enkele keer zelfs: zeer realistisch. Naar mijn oordeel krijgt in Doel 3

het aandeel dat God in Christus ons leven vernieuwd te weinig aandacht, terwijl ons aandeel in het nieuwe leven uitgespeld wordt. Maar ondanks al het genoemde kan ik werkelijk niet begrijpen dat een christen die het hele boek D.L. met een open hart gelezen heeft er zo stevig en ongezoeten en eenzijdig kritiek op kan hebben als nu in christelijke bladen en tijdschriften gebeurd. Vlak voor het maken van de preek van deze zondag kreeg ik het paginavullende en al weer zoveelste artikel van Uitdaging over Rick Warren en zijn boeken onder ogen. Het blijkt wel steeds een herhaling van zetten: dezelfde (drie of vier) mensen en organisaties worden herhaaldelijk genoemd en geciteerd en zeggen ook steeds hetzelfde opnieuw. Waar is dit voor nodig?! Schrijf in die tijd een beter bijbelstudieboek, het beste dat ooit verschenen is! Dat R.W. vier banvloeken over zijn critici uitgesproken zou hebben kan ik niet controleren. De schrijver van het artikel maakt zichzelf niet eens bekend en verschuilt zich achter een website! Maar wanneer het zo zou zijn, dan gaat Warren daarmee radicaal in tegen wat hij schrijft in D.L. hoofdstuk 3. En dat zou toch typisch zijn. Of kan een mens zover komen, beter gezegd geprest worden?! Ik kan dus de alsmaar durende eenzijdige kritiek niet begrijpen of aanvaarden, maar ook begrijp ik niet dat iemand zo'n boek zou lezen en klakkeloos zulke tekst als de waarheid voor het leven aanvaardt. Alles moet toch aan Gods Woord en (in) de Geest van Jezus getoetst worden! Deze kanttekeningen dus ook. Er is zeker zoals gezegd en toegelicht een gemis aan belangrijke zaken in dit boek D.L (onder meer de belangrijkste kern van wat wij belijden: de rechtvaardiging uit het geloof; het hart van het Evangelie, wordt nauwelijks belicht). Maar er is tevens een grote hoeveelheid goede en bijbelse raadgeving. Persoonlijk vind ik de ongezoeten kritiek veel te ver gaan en als Warren verweten wordt geen klare wijn te schenken, doet men dat soms op een manier die mij doet denken: dit is geen zuivere koffie...

Waar gaat het om bij geestelijke groei?

Geef nu voor jezelf eens eerlijk antwoord op deze vraag: Wat doe jij eraan/wat doet u eraan om onze gemeente daadwerkelijk liefdevoller, onderling meer verbonden, en geestelijk volwassener te laten worden? Kijk, als hier het antwoord in gebreke blijft, mag dat een signaal zijn. We worden niet beoordeeld naar de hoeveelheid preken die we gehoord hebben, maar naar wat we met de inhoud van die preken in de praktijk van ons eigen- en gemeentelven hebben gedaan. Wie de les van hoofdstuk 2 van het boek D.L. en de preek van broeder Marco erover in praktijk brengt, zal de zegen van God ervan ervaren. Zo is het ook met doel 3, over de geestelijke groei in het leven van een gelovige. Waarbij het niet gaat om een zelfzuchtig streven naar persoonlijke vervulling, maar om een veranderd worden door het vernieuwende werk van de Geest. Veranderd worden tot een levend lidmaat van de gemeente die meewerkt aan de bouw van een geestelijk huis.

Jezus Christus heeft ons niet alleen met zijn bloed gekocht en vrijgemaakt van de macht van de zonde, Hij vernieuwt ons door zijn Geest ook naar zijn beeld. In de geestelijke groei gaat het niet zozeer om ons aandeel in de zaak. Dan wordt de suggestie gewekt dat God zijn aandeel heeft gehad en gedaan in Christus en dat wij nu aan de beurt zijn. God heeft gedaan wat alleen Hij en Hij alleen kon en wilde doen, namelijk ons verlossen uit onze geestelijke doodstaat en ellende door de zonde. En nu moeten we bij de geestelijke groei en toewijding oppassen dat we die niet gaan zien als louter ons aandeel, zeg maar onze tegenprestatie. Weliswaar uit een dankbaar hart, maar dan zijn wij aan de beurt: we gaan leven naar de Tien Geboden en doen wat Jezus zegt... Let erop dat ik schreef: Hij, dat is Christus Jezus, vernieuwt ons door zijn Geest die in ons woont naar zijn beeld. Bij dat vernieuwende werk van Jezus in ons leven worden wij wel degelijk ingeschakeld. Bij de verlossing, bij de wedergeboorte werkte God dit in ons hart uit: je kunt jezelf niet wederom geboren doen worden, dat is Gods werk aan en in ons. Christus stierf onder meer daarvoor aan het kruis ten behoeve van, maar zonder ons. Nu wij geloven, zijn we met/in Christus (voor de zonde) gestorven en leven we met/in Christus door zijn Geest voor God (Rom.6). Als Jezus door zijn Geest in onze levens werkt, worden we daarbij ten volle ingeschakeld! Maar het is van fundamenteel belang om te zien, dat Hij het is die begint en dat Hij het is waarop we altijd zullen terugvallen. Jezus leert ons 'van binnenuit' bidden en tegen zijn Vader eerbiedig en persoonlijk 'Abba' zeggen. Dat werkt zijn Geest in ons. Jezus leert ons de Bijbel begrijpen en toepassen in de kracht die zijn Geest daarvoor 'van binnenuit' (Rom.5:5) schenkt. Wil je groeien

in geloof, groeien in gehoorzaamheid, groeien in gebed? Dan kan het in Jezus' naam niet bij het oude blijven: Hij werkt zelf dat willen alsook het uitwerken ervan in ons leven. Een christen is een dankbaar mens, die van dag tot dag vernieuwd wordt, in wiens leven Jezus aan het werk is en door wie de Geest niet met mondjesmaat, maar in kracht en volheid wil werken. Het begint, zoals in de tekst van het voor de preek gelezen gedeelte uit Ef.4:20 met:

Gij hebt Christus leren kennen.

Dat is het begin, dat is het fundament en de leidraad en dat is de finale van het christenleven! Daarvoor is de doop met de Heilige Geest: Christus (steeds beter) leren kennen en in zijn kracht uitleven wat Hij ons schenkt aan geloof, hoop en liefde. Je leert Jezus kennen als je Verlosser: met zijn bloed ben je gekocht en vrijgemaakt. Maar je leert Hem dan ook kennen als je Vernieuwer. Ook samen als gemeente leren we Jezus door zijn Geest kennen als de Vernieuwer van de gemeente. Met de vernieuwing gaat de geestelijke groei gepaard, de karaktervorming en het werken van het leven van Jezus door ons heen. Met de vernieuwing is ook de geestelijke strijd gegeven en het staan in de overwinning die Jezus op Golgotha ten behoeve van ons heeft behaald. Dit is de weg van God met een gelovig mens: Hij verlost je door Jezus' bloed en vernieuwt je door Zijn Geest. Wanneer van die vernieuwing en die geestelijke strijd en die overwinning niets wordt ervaren, dan zijn daar de krachtig aansporende woorden uit Ef.5:5 'Want u moet goed weten dat iemand die in ontucht leeft, zedeloos of hebzuchtig is –dat is allemaal afgoderij- geen deel kan hebben aan het koninkrijk van Christus en van God.' Het leven van innerlijke vernieuwing door de Heilige Geest is dus een onmisbaar onderdeel van een verlost leven. Wie als gelovige de levensheiliging niet kent, moet zich ernstig afvragen wat er mis is! Bid dan hartstochtelijk tot God: 'Heer, verander mij, vernieuw mijn leven en leer me om me helemaal aan U te geven voor een leven in de weg van Jezus Christus.' Zoals ik het is het slot van de preek zei: Wees als christen toegewijd aan Christus, dat wil zeggen: kijk naar Jezus en lijk op Jezus! Dit is de passende vraag voor geestelijke groei: is aan mijn leven zichtbaar dat Jezus er woont? Waar ben ik aan toegewijd? Ons leven wordt nergens méér door gevormd dan door de toewijding waartoe we besluiten die aan te gaan. Je kunt door je toewijding innerlijk groeien en je kunt eraan kapot gaan. Dat is afhankelijk van het onderwerp van je toewijding. Waaraan je nu bent toegewijd, bepaalt voor een groot deel wie je over 20 jaar bent (of waar je zult zijn). We worden 'gelijkvormig' aan wie of aan wat we ons toewijden en onze tijd en aandacht geven.

Wie vervuld/verslaafd raakt van/aan de drank (en niet wordt verlost) wordt een verlopen mens met gebroken relaties. Wie zich toewijdt louter aan het verkrijgen van veel geld, roem of eer wordt veelal een rijk mens met veel teleurstellingen en verbittering als saldo. Wie zich overgeeft aan onduidelijke waarden en normen wordt een halfslachtig mens die veelal genoeg neemt met middelmatigheid en oppervlakkigheid. Niets van dit alles bij een radicale toewijding aan het leven met Jezus! Wie zich toewijdt aan een leven met God wordt een volwassen en dankbaar mens die geestelijke en blijvende vrucht draagt. Uit de verbondenheid met Jezus deelt zo iemand mee aan de medegelovigen en is een zegen voor de mensen om hem of haar heen. Elke keuze van belang heeft verstreckende gevolgen, zeker de toewijding aan God. Heeft God jou een nieuw leven gegeven? Dan heb je daarmee de verantwoordelijkheid en de kracht gekregen om dat nieuwe leven uit te bouwen tot eer van God en tot zegen van je naasten. Volwassen christelijk gedrag komt altijd ten goede aan de anderen. Daarin zullen we meer en meer op Jezus gaan gelijken. Neem de preek en deze Studie bij de preek niet als kennisgeving aan. Doe er iets mee waardoor je geestelijk groeit. Want dat is tot eer van God.

*Neem mijn leven, laat het, Heer,
toegewijd zijn aan uw eer.
Maak mijn uren en mijn tijd
tot uw lof en dienst bereid.*

*Neem mijn wil en maak hem vrij,
dat hij U geheiligd zij.*

*Maak mijn hart tot uwe troon,
dat uw Heilige Geest er woon.*

*Neem ook mijne liefde, Heer,
'k leg voor U haar schatten neer.*

*Neem mijzelf en voor altijd
ben ik aan U toegewijd. (Lied 473 LvK)*